

ALGEMEEN OVERLEG WATER

Op 16 juni staat een algemeen overleg Water met minister Van Nieuwenhuizen gepland. Op de agenda staan verschillende onderwerpen die voor de waterschappen van belang zijn, zoals zoet water, waterkwaliteit, subsidieregeling HWBP, zorgplicht primaire keringen en geborgde zetels.

ZOET WATER

De laatste drie jaar laten zien dat droogte in Nederland een urgent probleem is. Door klimaatverandering (opwarming, grotere watervraag) zal de problematiek verder toenemen. Volgens de droogtemonitor van 27 mei is het in deze tijd van het jaar nog nooit zo droog geweest. Het gemiddelde neerslagtekort bedraagt 142 mm en loopt tot 10 juni naar verwachting op tot 170 mm. De effecten van droogte zijn met name zichtbaar in de zandgronden van Oost en Zuid-Nederland en leiden tot schade van onder meer natuur en landbouw. Waterschappen hebben al op grote schaal beregeningsverboden moeten instellen.

Waterbeheerders werken vanuit het Deltaprogramma Zoetwater aan maatregelen om water te besparen, water vast te houden, op te slaan en slimmer te verdelen. Ook worden er alternatieve bronnen onderzocht zoals het hergebruik van restwater en effluent van rioolwaterzuiveringen.

Op dit moment worden plannen opgesteld voor het Deltaplan 2022-2027. De ambitie van de waterbeheerders is hoog. Vanuit het Deltafonds is 150 miljoen euro beschikbaar, maar dat is onvoldoende om alle plannen uit te voeren. Het totale pakket aan maatregelen bedraagt ruim 800 miljoen euro, waarbij de regio's zelf zo'n 600 miljoen euro voor hun rekening nemen. Er is een aanvullende bijdrage nodig vanuit het Deltafonds van 100 miljoen euro. Daarmee kunnen waterbeheerders de meest urgente problemen aanpakken en kunnen we een flinke stap zetten richting het doel van het Deltaprogramma voor 2050: klimaatbestendige watersystemen en weerbaar tegen watertekorten. Het spreekt voor zich dat deze extra middelen voor zoetwater niet ten koste mogen gaan van de gereserveerde middelen voor waterveiligheid, waterkwaliteit of ruimtelijke adaptatie.

Vraag: Is de minister bereid om 100 miljoen euro extra vrij te maken uit het Deltafonds voor het Deltaplan Zoet Water?

IMPULSREGELING KLIMAATADAPTATIE

Als waterschappen zijn we blij dat er een Impulsregeling Klimaatadaptatie is en dat deze regeling in 2021 van start gaat. Dankzij de toegezegde rijksbijdrage van 33% kunnen de decentrale overheden de uitvoering van de adaptatiemaatregelen in hun gebied versnellen om toekomstige schade zoveel mogelijk te voorkomen. De Impulsregeling klimaatadaptatie en het eerdere bestuursakkoord zijn mooie voorbeelden van interbestuurlijke samenwerking en een gezamenlijke aanpak van urgente en complexe maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie. Wij willen graag benadrukken dat het goed is dat we de administratieve lasten rond de uitvoering en monitoring van de Impulsregeling Klimaatadaptatie met elkaar beperkt houden. Dan kunnen we onze tijd en energie met elkaar ook echt richten op het klimaatadaptief inrichten van Nederland.

NATIONALE ANALYSE WATERKwaliteit

Waterschappen zien een goede waterkwaliteit als een randvoorwaarde voor een duurzame samenleving, en we willen daarom geen concessies doen aan de doelen die we ons stellen via de Kaderrichtlijn Water (KRW). Een veranderend klimaat zet de natuur onder druk, heeft invloed op het stedelijk leefklimaat, de drinkwaterbronnen en de landbouw. Voldoende water van goede kwaliteit wordt daarmee alleen maar belangrijker.

Voor een aantal type vervuiling is een aanpak bij de bron de enige echt werkbare oplossing. Dit geldt voor PFAS, maar ook voor andere persistente stoffen en bijvoorbeeld microplastics en zwerfafval. Daar waar een

bronaanpak niet voldoende oplevert, bijvoorbeeld bij medicijnresten, pleiten de waterschappen om, via het principe van producentenverantwoordelijkheid, de producenten van stoffen en stofgroepen financieel mede verantwoordelijk te maken voor de kosten van het verwijderen van stoffen.

Waterschappen herkennen zich in de analyse van het PBL. Rijk, provincies, waterschappen en andere partijen zijn bezig om een set bestuurlijke afspraken te maken over waterkwaliteit. Daarmee geven we invulling aan de knelpunten geconstateerd in de nationale analyse. Die afspraken worden eind dit jaar getekend. Wat betreft de benodigde waterkwaliteitsverbetering in de land- en tuinbouw is hierbij de vraag of een bovenwettelijke aanpak via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), waarbij maatregelen in de regio op vrijwillige basis worden genomen, voldoende verbetering oplevert. Er is een stok achter de deur nodig. Daarnaast is het belangrijk om bij het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn ook de KRW-doelen voor het oppervlaktewater te betrekken.

EVALUATIE SUBSIDIEREGELING HOOGWATERBESCHERMINGSPROGRAMMA

De waterschappen zijn trots op de alliantie met Rijkswaterstaat en de projecten die we in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) samen uitvoeren om in Nederland sterke waterkeringen te houden. We hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid, ook met het Rijk, om de resultaten van de evaluatie te gebruiken om te verbeteren.

Sinds 1 april 2014 zijn 80 subsidies vastgesteld die allemaal zijn meegenomen in de evaluatie. Dit betreffen nog weinig realisatieprojecten, veelal verkenningen en planuitwerking. Het effect van de subsidieregeling op de doelmatigheid van het totale project is daarom bij deze eerste evaluatie nog moeilijk in beeld te brengen. Bovendien voeren we de meest urgente en daarmee mogelijk de meest complexe projecten als eerste uit.

De waterschappen herkennen zich in de conclusies van de evaluatie van de subsidieregeling. De regeling voldoet inderdaad om keringen aan de wettelijke norm te laten voldoen, maar aanscherping in de uitvoering is nodig om de doelmatigheid te verbeteren. Met name de risicoreservering in de subsidieaanvraag heeft een grote invloed op de doelmatigheid. We zien dat het dragen van risico's, evenals de projectgebonden bijdrage, wel relevant zijn als doelmatigheidsprikkels. De prikkels dragen bij om het waterschapsbestuur te betrekken bij de opgave en om projectbeheersing scherp te houden. Naast de risico's is ook de toets op doelmatigheid een belangrijke aanbeveling. Meer scherpere in de toetsing door de Programmadirectie HWBP helpt ons om ook in de projecten goed te blijven werken.

ZORGPLICHT PRIMAIRE WATERKERINGEN

De ILT constateert dat de waterschappen direct vanaf de wijziging van de Waterwet met de zorgplicht waterkeringen aan de slag zijn gegaan. Belangrijk daarin is de publieke verantwoording over de zorgplicht. Dit was de eerste keer dat de ILT zo'n audit heeft uitgevoerd. De audit is uit 2017-2018. De vijf waterschappen zijn direct met de tekortkomen aan de slag gegaan. De geagendeerde rapportage is achterhaald.

Op basis van een analyse van de resultaten van de inspecties door de ILT hebben we samen met Rijkswaterstaat een aantal verbeteracties in gang gezet om de uitvoering van onze zorgplichtactiviteiten verder op orde te brengen. De ambitie voor 2020 is dat alle waterschappen voldoen aan de gezamenlijke Basiseisen voor de zorgplicht waterkeringen. Dat houdt in dat op alle onderdelen van de inrichting en uitvoering van de zorgplicht minimaal een voldoende wordt gescoord.

GEBORGDE ZETELS

Minister Van Nieuwenhuizen heeft toegezegd dat de Tweede Kamer voor het debat het advies van de adviescommissie Geborgde zetels bij waterschapsbesturen ontvangt. Het rapport van de Adviescommissie is nog niet gepubliceerd. De Unie van Waterschappen wil, zodra het rapport openbaar is, het gesprek met de waterschappen over het advies faciliteren en ophalen wat er leeft binnen de waterschappen. De opgehaalde gezichtspunten zullen een plek krijgen in de reactie van de Unie op het rapport. Voor het debat van 16 juni

is het onmogelijk om die gesprekken te faciliteren. Daarom ontvangt de Tweede Kamer dit najaar de reactie van de Unie van Waterschappen op het advies.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ilona Elfferich-Rodenburg
Telefoon: 06 – 12 46 39 23 of e-mail: irodenburg@uvw.nl